

בש"פ 7491/18 - פלוני נגד פלונית

בבית המשפט העליון

בש"פ 7491/18

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

פלוני המבקש (התובע בתיק
1006595/8 בבית הדין הרבני
האזורי תל אביב יפו):

נגד

פלונית המשיבה (הנתבעת בתיק
1006595/8 בבית הדין הרבני
האזורי תל אביב יפו):

הודעה לפי סעיף 7א(ב) לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות
ודרכי דיון), התשט"ז-1956 על החלטת בית הדין הרבני
האזורי בתל אביב-יפו מיום 23.10.2018 על הטלת
קנס

בשם המבקש: עו"ד ברוך בן יוסף

בשם המשיבה: בעצמה

בשם היועץ המשפטי

לשיפוט הרבני: עו"ד יצחק שמואל רוזנטל

החלטה

עמוד 1

לפניי הודעה לפי סעיף 7א(ב) לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956 (להלן: חוק כפיית ציות) על החלטת בית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו (הרב צ' בן יעקב, הרב י' הדאיה והרב מ' בצרי; להלן: בית הדין) מיום 23.10.2018 בה הורה, בין היתר, על הטלת קנס על הנתבעת בהליך שבכותרת (להלן: הנתבעת) לקופת אוצר המדינה בסכום של 165 ש"ח עבור כל יום שבו היא מסרבת לקבל את גטה מהתובע בהליך שבכותרת (להלן: התובע).

1. הצדדים בהליך שבכותרת הם בני זוג לשעבר המנהלים הליכי גירושין מזה מספר שנים. בתמצית, בשנת 2014 הגיש התובע תביעת גירושין לבית הדין וזו התקבלה בחודש ינואר 2016. בעקבות ערעור שהגישה הנתבעת על פסק דין זה לבית הדין הרבני הגדול הופנו הצדדים לניסיונות גישור ושלום בית, ואולם משאלה לא צלחו נדחה ביום 11.9.2016 ערעורה של הנתבעת. כעולה מהמידע שהובא לעיוני, משסירבה הנתבעת לקבל את גטה מאת התובע התקיימו בין הצדדים הליכים שנועדו לחייבה לעשות כן בבית הדין האזורי במושב שבכותרת. בפסק דין מיום 20.3.2017 עמד בית הדין על כך שהנתבעת אינה בוחלת בכל אמצעי כדי לנסות ולשבש את רצון התובע בגירושין, ואת ההליך המשפטי התלוי ועומד בעניינם, תוך שצוין כי "ביה"ד מתרשם שהבעל [התובע] נמצא כעת בהתמוטטות רגשית ונפשית מכל מהלכיה של האשה [הנתבעת], הן במשך שנות הנישואין, והן ממהלכיה במהלך שנות הפרוד. בפרט מהעובדה שכעת היא אוחזת בו בכח המשפט, ולא נותנת לו לפתוח חיים חדשים. חוששים אנו כי התמשכות ההליכים ואי סדור גט לאלתר, יביא את הבעל למצבים נפשיים בלתי הפיכים". על יסוד האמור, הוטלו על הנתבעת צווי הגבלה מכוח חוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין), התשנ"ה-1995 (להלן: חוק הקיום) עד לקבלת הגט בפועל האוסרים עליה, בין היתר, לצאת מן הארץ, להחזיק דרכון ישראלי ורישיון נהיגה ולפתוח או להחזיק בחשבון בנק. עוד נקבע כי ככל שהנתבעת תוסיף ותסרב לקבל את הגט ישקול בית הדין את מאסרה. ערעור שהגישה הנתבעת על החלטה זו לבית הדין הרבני הגדול נדחה בחודש אוקטובר 2017 ובהמשך הדברים, לאחר שהנתבעת ערערה על החלטה נוספת של בית הדין האזורי, הורה בית הדין הרבני הגדול ביום 8.7.2018 כי "על האשה [הנתבעת] להתגרש מיד ולמנוע מעצמה ומבעלה [התובע] כל צער ועגמת נפש".

2. ביום 22.10.2018 התקיים דיון בבית הדין האזורי בעניין קבלת הגט על ידי הנתבעת שבו היא העלתה טענות מדוע אין מקום ליתן נגדה צו מכוח חוק כפיית ציות המפנה לפקודת בזיון בית משפט (להלן: הפקודה). בהחלטה מושא ההליך דנן הטעים בית הדין כי "בדיון לא סיפקה הנתבעת כל נימוקים והסברים, למעט נסיונות למחזר את הטענות שכבר נטענו על ידה בעבר, על אי רצונה להתגרש". בית הדין הדגיש כי הנתבעת עומדת גם היום בסירובה לקבל את הגט, וזאת לאחר שהופעלו נגדה סנקציות רבות שלא הועילו ועל כן אין מנוס מלנקוט נגדה צעדים מכוח חוק כפיית ציות. על יסוד האמור, הורה בית הדין כי הנתבעת תחויב בקנס לקופת אוצר המדינה בסכום של 165 ש"ח עבור כל יום בו היא מסרבת לקבל את גטה החל מיום 1.11.2018 ועד ליום קבלת הגט בפועל. בנוסף לאמור, ושלא כסנקציה על בזיון בית הדין ו"מאחר והנתבעת גורמת נזקים כספיים לתובע בהתמשכות הליכים מיותר במשך כארבע וחצי שנים" פסק בית הדין הוצאות לחובתה בסכום של 40,000 ש"ח לטובת התובע תוך שצוין כי אם היא תקבל בפועל את גטה עד יום 5.11.2018 החיוב האמור יבוטל.

החלטה זו הובאה לידיעתי, כאמור מעלה, וביום 24.10.2018 הוריתי לצדדים וכמו כן ליועץ המשפטי לשיפוט הרבני למסור את התייחסותם לגביה.

3. הנתבעת, שאינה מיוצגת, מבקשת לבטל את החלטת בית הדין מושא הליך זה והחלטות קודמות. עוד היא מבקשת להורות על פסילתו של אב בית הדין, הדיין צ' בן יעקב, מלדון בעניינה ולחייב את התובע לקיים הסכם פשרה שאליו הגיעו הצדדים בעבר, לטענתה, בעניין גירושיהם. בתמצית, הנתבעת חוזרת על טענותיה כי היא רוצה בשלום בית

והיא מוכנה לפעול לשיקום חיי הנישואין עם התובע, וכי לא מתקיימת בעניין בני הזוג כל עילה לגירושין, שיסבו לה פגיעה קשה לנוכח העובדה שהיא משתייכת למגזר החרדי. לדבריה, דווקא התובע הוא שסיכל את מימושה של פשרה שאליה הגיעו הצדדים בעבר בעניין הגירושין. הנתבעת משיגה על קביעות עובדתיות שונות של בית הדין, לרבות בהחלטות קודמות, ובהן הקביעה כי בני הזוג אינם חיים בפירוד מזה שנים. נטען כי בית הדין אימץ את עמדת התובע מבלי לשמוע את טענותיה. עוד מוסיפה הנתבעת כי צווי ההגבלה שהוצאו נגדה הסבו לה פגיעות קשות והיא מעלה שורה של טענות בעניין התנהלותו הדיונית של הדיין צ' בן יעקב, המונעת, לדבריה, ממניעים פסולים ומקשרי עבודה שמקיימת רעייתו עם בת משפחה של הנתבעת.

התובע מצדו טוען כי יש לאשר את החלטת בית הדין והוא מוסיף כי משהנתבעת אינה מקיימת את החלטת בית הדין אין מנוס מלנקוט נגדה סנקציות שיביאו אותה לקבל את הגט.

4. היועץ המשפטי לשיפוט הרבני סבור גם הוא כי לא נפל פגם בהחלטת בית הדין האזורי, והוא מדגיש כי מרבית טענות הנתבעת הן טענות הנושאות אופי "ערעורי" שאין מקומן בהליך דן אלא בהליכי ההשגה המתאימים הקבועים בדין. מכל מקום, מדובר לטענתו בטענות שהועלו ונדחו בגלגולים השונים של ההליך והנתבעת לא הציגה כל סיבה המצדיקה את הימנעותה מקיום פסק הדין בעניין קבלת הגט. לגופם של דברים, גורס היועץ המשפטי לשיפוט הרבני כי בית הדין סבר שיש לנקוט נגד הנתבעת סנקציות מכוח הפקודה, וזאת לאחר שמוצו האפשרויות להשתמש באמצעים אחרים מידתיים יותר וכן לאחר שמוצו ניסיונות מטעם בית הדין ובית הדין הרבני הגדול לשכנע את הנתבעת לקבל את גטה.

5. עיינתי בהודעות מטעם הצדדים, על נספחיהן, וכן בהתייחסות שמסר היועץ המשפטי לשיפוט הרבני, ולא מצאתי מקום לעשות שימוש בסמכות הקבועה בסעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציות ולהורות על ביטול הקנס שהושת על הנתבעת. סמכותו של בית הדין הרבני להטיל סנקציות מכוח הפקודה מעוגנת בסעיף 7א(א) לחוק כפיית ציות הקובע כי "לבית דין, כשהוא דן בענין שבשיפוטו, יהיו כל הסמכויות על פי סעיפים 6 ו-7 לפקודת בזיון בית המשפט, בשינויים המחוייבים". תכליתה של ההוראה בסעיף 6 לפקודה היא להביא לכפיית ציות עתידית של צווי הערכאה השיפוטית המופרים ואין מדובר בענישה על הפרות שאירעו בעבר (בש"פ 4072/12 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול, פסקה 25 (7.4.2013) (להלן: עניין פלוני)). על כן, נפסק כי טרם פניה להליכים הקבועים בפקודה על הערכאה השיפוטית למצות שימוש באמצעים חריפים פחות. ואולם, ככל שנמצא כי אין פתרון חלופי או כי הלה לא השיג את מטרתו לכפות ציות, ניתן לעשות שימוש בכלים המשפטיים הקבועים בפקודה. עמדתי על כך באחת הפרשות בצייני כי "על בית הדין למצות את הכלים הנתונים לו מכוח חוק הקיום בטרם יפנה להפעיל את סמכותו לפי חוק כפיית ציות" (בש"פ 8644/17 פלוני נ' פלונית, פסקה 3 (25.12.2017); ראו עוד עניין פלוני, פסקה 21).

6. בנסיבות המקרה דן איני סבורה כי יש מקום להתערב בהחלטת בית הדין. פסק הדין לגירושין ניתן לפני כשלוש שנים והוא טרם קיים. גם בפניי, לבד מטענותיה בדבר רצונה בשלום בית, לא הציגה הנתבעת כל סיבה המצדיקה את המשך סירובה לקיים את פסק הדין (השוו בש"פ 4926/15 קריצלר נ' קריצלר (9.8.2015); בש"פ 1176/15 פלוני נ' פלונית (18.2.2015)). כפי שמציין היועץ המשפטי לשיפוט הרבני - והדבר עולה גם מעיון בפרוטוקול הדיון שהתקיים ביום 22.20.108 - לנתבעת "היה יומה" בבית הדין והיא אף הייתה מיוצגת. עוד יש להזכיר כי הנתבעת מסרבת לקבל את גטה מזה שנים וכי ההחלטה על הטלת הקנס ניתנה, על פי החומר שהוצג בפניי, לאחר שבית הדין האזורי, כמו גם בית הדין הרבני הגדול, עשו ניסיונות לשכנע את הנתבעת להסכים לקבל את גטה ולאחר שהוטלו עליה צווי ההגבלה מכוח חוק הקיום - והכל ללא הועיל. בנסיבות אלו, אני סבורה כי לא ניתן לומר שלא מוצו

אמצעים חריפים פחות טרם הפנייה להליכים מכוח הפקודה. על החומרה הגלומה בסרבנות גט עמד בית משפט זה לא אחת ואף לאחרונה בבג"ץ 6617/18 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול (12.11.2018) בצינו כי "הטלת הסנקציות [...] עלולה להסב פגיעה מסוימת ולעיתים קשה לסרבן או לסרבנית הגט. עם זאת, מן העבר השני עומדת זכותם של בן או בת הזוג העגונים, להשתחרר מקשר נישואין מלאכותי הנכפה עליהם, וכי חירותם תוחזר להם" (שם, פסקה 9).

7. הרוב המכריע של טענות הנתבעת בבקשתה לבטל את החלטת בית הדין מופנות לקביעות עובדתיות שנקבעו בגלגולים קודמים של ההליך, שאינם בפניי במסגרת ההליך דנן. טענות אלו הן אכן בעלות אופי "ערעורי", וכפי שציין בצדק היועץ המשפטי לשיפוט הרבני, המסלול המתאים להעלותן הוא במסגרת הליכי ההשגה הקבועים בדין. באשר לסעדים הנוגעים לפסילת אב בית הדין, וכן לחיובו של התובע לקיים את הפשרה שאליה הגיעו בעבר הצדדים - טענות אלה אף הן אין מקומן במסגרת ההליך מכוח סעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציות.

8. לבסוף, אציין כי בהחלטתו השית בית הדין על הנתבעת הוצאות משפט לטובת התובע בסכום של 40,000 ש"ח תוך שקבע כי הן מוטלות "שלא" מדין סנקציה על בזיון בית הדין" (ההדגשה במקור). הנתבעת לא טענה בפניי לעניין פסיקת ההוצאות. עם זאת, קשה להשתחרר מן הרושם שסכום ההוצאות הגבוה שהוטל הושפע אף הוא מן הצורך לכפות על הנתבעת לציית לפסק הדין. רושם זה מתחזק בייחוד לנוכח קביעת בית הדין לפיה "אם האשה [הנתבעת] תקבל בפועל את הגט ללא תנאי עד לתאריך 5.11.18, יבוטל החיוב האמור". אינני משוכנעת כי מן הראוי לעשות שימוש בדרך עקיפה זו של הטלת הוצאות על מנת להוסיף אמצעי כפיה על סרבני גט, אך משלא הועלתה בפניי כל טענה בעניין זה ומשספק בעיני אם ניתן להתערב בסוגיית ההוצאות לפי הסמכות הנתונה לבית משפט זה מכוח סעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציות, לא ראיתי להתערב בכך למעט ההערה שראיתי לנכון להעיר בהקשר זה.

סיכומם של דברים, בנסיבות המקרה דנן לא מצאתי מקום לעשות שימוש בסמכות המסורה לי מכוח סעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציות.

ניתנה היום, כ"ז בכסלו התשע"ט (5.12.2018).

ה נ ש י א ה